له بڵاوکراوەکانی ڕێکخراوی هوما
زنجیرەی کتێب ٤

دەستێوەردانی ڕەفتاری
لە تووشبووانی ئۆتیزم دا

نووسەران
طیبه صفری
زهرا خلیلی
منصوره همتیان

وەرگێڕکار
مریەم عەبدوڵڕەحمان

15917

2015

Preview sample - page 1 of 10 - Soran University Academic Digital Library

لە بڵاوکراوەکانی ڕێکخراوی هوما

بۆ تووشبووانی ئۆتیزمی کوردستان

زنجیرەی کتێب ٤

دەستێوەردانی ڕەفتاری
لە تووشبووانی ئۆتیزم دا

- نووسەران: طیبه صفری، زهرا خلیلی، منصوره همتیان
- وەرگێڕکار: مریەم عەبدولڕەحمان
- هەڵەچن: فەرەیدون بێوار
- نەخشەسازیی بەرگ: شالاو حەبیبە
- نەخشەسازیی ناوەڕۆک: تێکۆشەر خالید
- چاپ: یەکەم– ٢٠١٥
- چاپخانە: کارۆ
- تیراژ: ١٠٠٠ دانە
- بۆ فرۆشتن نییە
- بە سپۆنسەریی دەزگای ڕوانگە چاپ کراوە www.rwanga.org

لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردنی ١٧٠ی ساڵی ٢٠١٥ی پێدراوە.

مافی لەچاپدانەوەی پارێزراوە بۆ ڕێکخراوی هوما

Preview sample - page 2 of 10 - Soran University Academic Digital Library

پێڕست

وتەی ڕێکخراو ٥
دەستپێک ٦

بەشی یەکەم

ئۆتیزم و جیاکردنەوەی لە نەخۆشییەکانی تر ٨
جیاکردنەوە لە نەخۆشیەکانی تر ١٠
دواکەوتوویی ژیری ١١
شیزۆفرینیا ١٢
تێکچوونی بیستن ١٢
تێکچوونی گەشەی گۆکردن ١٣
تێکچوونی بینین ١٣
دوورەپەرێزی کۆمەڵایەتی ١٣
ئۆتیزم : سەبارەت بە ئەو چی دەزانین؟ ١٤
دەست نیشان کردنی نەخۆشی ١٤
کێشەکانییان لەگەڵ کاردانەوەکانی کۆمەڵگادا ١٥
کێشەکانیان لە دروست کردنی پەیوەندی ١٥
ئارەزووە نائاساییەکان و نموونەکانی ڕەفتاری ١٥
جیاوازیی جووڵەییەکان ١٦
جیاوازییەکانی هەستیی ١٨
جیاوازییەکانی کۆمەڵایەتی ١٩
پەیوەندییەکان ٢٠
پەیوەندییە گشتییەکان لە چی پێک دێن ٢١
کێشەکانی قسە کردن لەگەڵ کەسانی ئۆتیستیک ٢١
منداڵ تا چ ڕادەیەک و لە چ شتێک تێدەگات؟ ٢٢
بەرنامەڕێژی ٢٣

Preview sample - page 3 of 10 - Soran University Academic Digital Library

بەشی دووەم

پێکەوەیی هەستی

تایبەتمەندییەکانی تێکچوونی هەستی بەرکەوتن ٢٧
منداڵی خاوەن هەستیاری لە رادە بەدەر (بەرگری لە بەرکەوتنی هەستی) ٢٧
منداڵێك لەگەڵ بەرگری کردنی هەستی بەرکەوتن بە هۆی داکۆکی کردن لە خۆی لەوانەیە: ٣٠
منداڵ لەگەڵ هەستیاری بە رادەی کەمتر[١٥٠] (کاردانەوەی کەم بەرامبەر بەرکەوتن – لەمسکردن) ٣١
لاوازیی هەستی منداڵ لە ناسینەوەی هەستی بەرکەوتن: ٣١
منداڵ لەگەڵ بێ توانایی لە هەستی بەرکەوتن بە هۆی زوو هەڵچوونەکی: ٣٢
منداڵ لەگەڵ تێگەیشتنی هەستی بەرکەوتنی لاواز: ٣٣
ئەو منداڵەی کە زانیاری کەمی سەبارەت بە جەستەی هەیە: ٣٣
منداڵ لەگەڵ کارامەییەکانی جووڵەی لاواز: (dyspraxia) ٣٣
منداڵ لەگەڵ تێگەیشتنی بینینی ناشیاو: ٣٤
کاتێك کە فێربوونی ئەکادیمی زەحمەت دەبێت، لەوانەیە منداڵەکە ٣٤
ئەو منداڵەی کە لە پوانگەی سۆزداریییەوە ناسوودە نییە و لەکارامە کۆمەڵایەتییەکان لاوازی هەیە: ٣٤
تایبەتمەندییەکانی تێکچوونی Vestibular ٣٥
منداڵ لەگەڵ هەست کردن بە ترس Gravitational ٣٦
منداڵ لەگەڵ هەستیاری کەم و چالاکییەکی زیاد: ٣٧
ئەو منداڵەی کە کێشەی هەیە لە جووڵە و هاوسەنگی جەستەیی: ٣٧
ئەو منداڵەی کە هێزی ماسوولکەیی کەمە ٣٨
منداڵ لەگەڵ کەمێك هاوئاهەنگی دوو لایەنی: ٣٩
منداڵێك لەگەڵ پرۆسەی زمانی– بیستنی لاواز: ٤٠
ئەو منداڵەی کە پرۆسەی دیتنی– فەزای لاوازی هەیە ٤١
ئەو منداڵەی کە پلان دانانی جووڵەیی لاوازە: ٤٣
ئەو منداڵەی کە لە پوانگەی سۆزداریییەوە ناسوودە نییە: ٤٣
تایبەتمەندییەکانی ناتەواوی دەرکپێکردن ٤٣
منداڵ لەگەڵ ناڕێکی درك پێکردن کە لە کاردانەوەی هەستی سەرچاوەیان گرتووە: ٤٤

---

[١٥٠] - hyposensitivity

Preview sample - page 4 of 10 - Soran University Academic Digital Library

منداڵ لەگەڵ وشیاربیەکی کەم و ناتەواوی لە ئەندامەکانی جەستەیی و لاوازی لەپلاندانانی جوولەیی: ٤٤
٤٥
هەڵسەنگاندنی توانای جوولەیی منداڵ:
٤٦
بنەڕەتی منداڵ لە هاوسەنگی جەستەیی دا:
٤٦
ناتەواوەیی منداڵ لە هەستی سۆزداریدا

بەشی سێیەم

٤٨
کۆژاندنەوەی هەستی
٥٠
کۆژاندنەوەی هەستی چییە؟
٥٤
ووژاندنی خود چییە و بۆچی دەبێت لابدرێت و نەهێڵرێت؟
٥٦
کۆژاندنەوەی هەستی بۆ چ کێشەیەکی تر کاریگەرە
٥٧
ددان جێرکردن
٥٩
دەبێ چ کاتێك سوود لە کۆژاندنەوەی هەستی وەربگرین
٦٢
قۆناغەکانی سوود وەرگرتن لە کۆژاندنەوەی هەستی
٦٢
قۆناغی یەکەم- هەڵسەنگاندنی چۆنییەتی سوود وەرگرتن لە کۆژاندنەوەی هەستی
قۆناغی دووەم: هەڵیسەنگێنین کام لە ئاکامەکانی هەستی لە ماوەی کۆژاندنەوەی هەستی دەبێت
٧٢
چارەسەر بکرێت
٧٦
قۆناغی سێ یەم: سوود وەرگرتن لە کۆژاندنەوەی هەستی بو لابردنی ئاکامی هەستی
٧٦
سڕینەوەو لابردنی ئەو رەفتارانەی کە لە ئاکامەکانی هەستی بەرکەوتن سەرچاوەیان گرتووە
٧٨
لابردنی ئەو رەفتارانەی کە لە ئاکامەکانی هەستی بیستن سەرچاوەیان گرتووە
٨٠
لابردنی ئەو رەفتارانەی کە لە ئاکامەکانی بینین سەرچاوەیان گرتووە
٨١
لابردنی ئەو رەفتارانەی کە لە ئاکامەکانی هەستی نام کردن سەرچاوەیان گرتووە
٨٤
لابردنی ئەو رەفتارانەی کە لە ئاکامەکانی بۆنکردن دا سەرچاوەیان گرتووە
٨٥
لابردنی ئەو رەفتارانەی کە لە ئاکامەکانی هەستی جوولەیی سەرچاوەیان گرتووە
٨٧
هەڵسەنگاندنی کاریگەری کۆژاندنەوەی هەستی
٩١
قۆناغی چوارەم: چارەسەری بەدەستهاتوو دەبێت لە هەموو بارودۆخەکاندا روو بدات
٩٢
قۆناغی پێنجەم: بەردەوام بوون لە سەر چارەسەری بەدەستهاتوو
٩٢
بەدواداچوونی رێگای کۆژاندنەوەی هەستی

Preview sample - page 5 of 10 - Soran University Academic Digital Library

وردە وردە لابردنی کۆژاندنەوەی هەستی ۹۳
فێر کردنی ڕەفتاری جێگرەوە

بەشی چوارەم

نازاردانی خود ۹۹
نازاردانی خود چییە؟ ۱۰۱
لەبەر چی تاکەکان زیان بە خۆیان دەگەیەنن؟ ۱۰۳
سێ ناکامی گرنگ کە لەوانەیە ببێتە هۆی تووندی یان بەردەوام بوونی نازاردانی خود، بریتین لە: ۱۰۳
ڕێگەچارەکان بۆ چارەسەر کردنی نازاردانی خود ۱۰۷
ئامانج لە چارەسەرکردنی نازاردانی خود ۱۰۸
هەنگاوی یەکەم- ئامادەکردنی تاقیکردنەوەی پزیشکی ۱۱۱
پێش چارەسەرکردن ۱۱۱
هەنگاوی دووەم- چاودێری کردن ۱۱۲
هەنگاوی سێیەم، بینینی ڕەفتار و ئەو شوێنەی کە ئەو کارەی تێدا ڕوو دەدات ۱۱٤
پەیوەندی نێوان بینینی ڕەفتار، شوێنی ڕووداتی ڕەفتار و چارەسەرکردنی نازاردانی خود ۱۲۲

چارەسەرکردن ...
بەشی یەکەم، لادان یان گۆڕانی ئەو بارودۆخانەی کە نازاردانی خود تێیدا ڕووەدات و پەرەپێدانی ئەو بارودۆخانەی کە نازاردانی خود تێیدا ڕوونادات ۱۲۳
بەشی دووەم، ئامادە کردنی وروژێنەر لە شێوەی جێگرەوەدا، بەهێزکردنی ڕەفتارە گونجاوەکان: ۱۲٦
بەشی سێیەم، لادانی پاداشتەکان بۆ نازاردانی خود ۱۳۸
تەمێکردنی نازاردانی خود ۱٤٤
ڕاستکردنەوەی خود ۱٤۸
سزادانەکانی تر ۱۵۰
وروژاندنەکانی ئەلەکتریکی ۱۵۰
ڕێنماییە پێویستییەکان بۆ بەکارهێنانی سزادان ۱۵۱

Preview sample - page 6 of 10 - Soran University Academic Digital Library

کورتەیەک لە چارەسەرکردن ١٥٢
تاووتوێ کردنی کاریگەریيە لاوەکییەکان ١٥٣
چاککردنەوەی ئەو شتانەی کە لە هەموو بارودۆخەکاندا رووەدات ١٥٤
چاکبوونەوەی هەمیشەیی ١٥٥
هەموو شتەکان لە پاڵ یەکتر دابنێن ١٥٩

بەشی پێنجەم:
یووگا بۆ منداڵانی تۆتیزم ١٦١
چۆنییەتی بەکارهێنانی جووڵەکانی یووگا ١٦٧
کۆمەڵێک لە جووڵەکانی یووگا ١٦٨
هاوسەنگ کردنی جووڵەکان و کۆرسەکان ١٦٩
هەڵبژاردنی جووڵەکان ١٧٠
پێشاندانی جووڵەکان بە منداڵ ١٧١
دڵنیا بن کە منداڵەکەتان ئاسوودەیە ١٧٢
جەختکردنەوە لەسەر راهێنانەکانی هەناسەیی ١٧٤
ئاوێتەکردنی منداڵانی تۆتیزم بە راهێنانەکانی یووگا ١٧٥
قۆناغەکانی یووگا بۆ منداڵانی تۆتیزم. ١٧٦
جووڵەی دانیشتن ١٧٦
جووڵەی پشیلە ١٧٨
جووڵەی کردنەوەی شانەکان ١٧٩
جووڵەی سوڕانی مل ١٨١
جووڵەی چیا ١٨١
جووڵەی سوڕانی برپرەی پشت ١٨٥
جووڵەی کورسی ١٨٧
جووڵە بەهێزکەرەوەکان ١٨٩
جووڵەی سێ گۆشە ١٩٠
جووڵەی گۆشەی تەنیشت ١٩٣
جووڵەی رزگار بوون لە ئاڵۆزی ١٩٦
جووڵەی پەیکەر ١٩٨
جووڵەی بەڵەم ٢٠٠

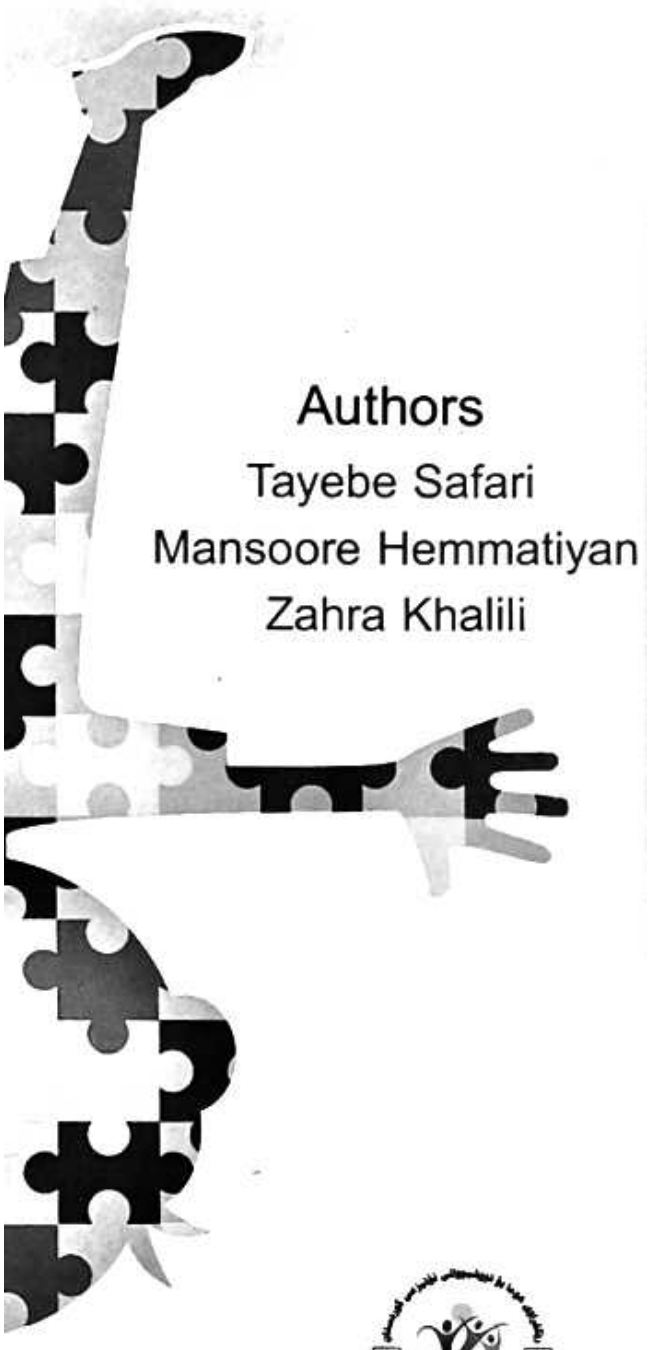
Preview sample - page 7 of 10 - Soran University Academic Digital Library

جوولەی پرد ٢٠٢
جوولەکانی هێوربوونەوە ٢٠٤
جوولەی گۆچان ٢٠٤
جوولەی خواربوونەوە بۆ لای پێشەوە لە حاڵەتی دانیشتن ٢٠٦
جوولەی خواربوونی پێیەکان بۆ پێشەوە لە حاڵەتی کراوە ٢٠٨
جوولەی منداڵ ٢١١
جوولەی مەیت ٢١٣
مەناسە لە یووگادا ٢١٦
کۆرتەیەک لە قۆناغەکانی یووگا ٢١٧
وێنەکان ٢١٩
سەرچاوەکان ٢٣٧

Preview sample - page 8 of 10 - Soran University Academic Digital Library

on publishes
s 4

in Autistic Children

Authors

Tayebe Safari

Mansoore Hemmatiyan

Zahra Khalili

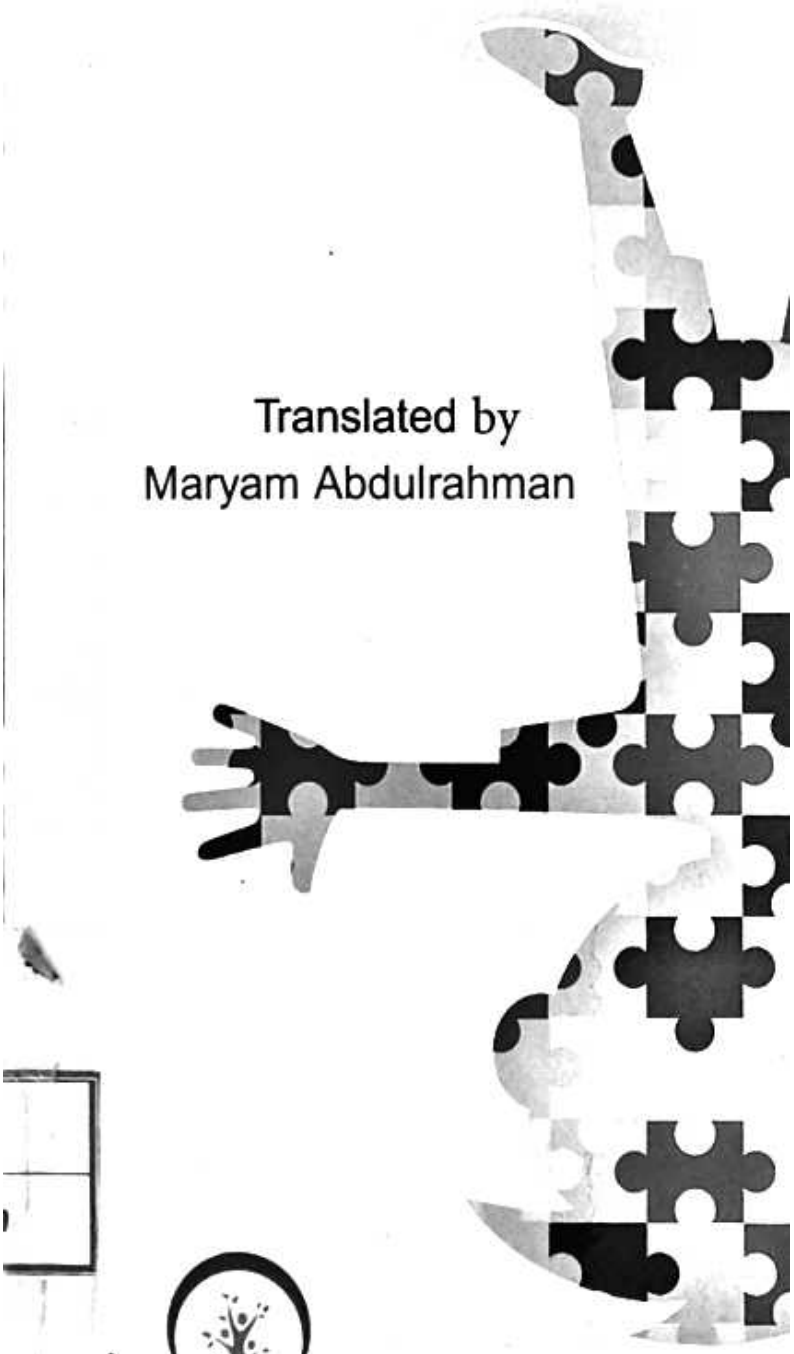
به سپۆنسەریی دە

Preview sample - page 9 of 10 - Soran University Academic Digital Library

Huma Organizati

Book serie

Behavioral Intervention

Translated by
Maryam Abdulrahman

RWANGA

زگای روانگه چاپ کراوه

2015

Preview sample - page 10 of 10 - Soran University Academic Digital Library